

ŞİİRİN KAVRAMLARI

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?

- A) Gözlerim, Allah'ım gözlerim nerde
Yüzümü nere çevirsem perde
- B) Çekiyor beni kendine kuyu
Yosun bahçeleri, sarhoş uyku
- C) Son ineğini kesti kavurdu kimi
Sattı savdı başından nesi varsa kimi
- D) Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince
Son yokuş noktasından düzlüğe çevrilince
- E) Uzağız, çok uzağız şimdi ışıktan
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan

2. Uçun kuşlar uçun doğduğum yere
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır
Ormanlar koynunda bir serin dere
Dikenler içinde sarı gül vardır

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ek ve sözcük hâlinde redif vardır.
- B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- C) Doğaya özgü kavramlara yer verilmiştir.
- D) Çapraz uyak düzeniyle yazılmıştır.
- E) Zengin uyak kullanılmıştır.

3. Derin sularında bu ayna her an
Sizden bir parıltı aksettirecek

Yukarıdaki dizelerle,

- I. beyazlığından
II. kâh çıplak bir omuz
III. eriyen bir kuğu
IV. sessiz düşecek

sözlerinin tümü kullanılarak sarma kafiye düzeninde anlamlı bir dördlük kurulmak istenirse aşağıdaki kullanımlardan hangisi son iki dizeyi oluşturur?

- A) IV, II, I, III
B) II, III, I, IV
C) I, IV, III, II
D) IV, II, III, I
E) II, IV, III, I

4. Enginden engine koşarken rüzgâr
Bende bir yolculuk heyecanı var
Yattığım kayaya çarpan dalgalar
Sonsuz bir sefere çıkıver diyor

Bu dördlükten hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 6+5 duraklı, 11'li hece ölçüsü ile yazıldığına
- B) Ahengin redifle sağlandığına
- C) Aynı ünlü seslerin tekrarıyla ahenk sağlandığına
- D) Kişileştirmeye başvurulduğuna
- E) Uyak düzeninin aaab biçiminde olduğuna

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ötekilerden farklı bir uyağa yer verilmiştir?

- A) Her şafak hisarlarda oklar çıkar yayından
Hâlâ çığlıklar gelir Topkapı Sarayı'ndan
- B) Çocuksu bir umut karışır tuza
Kıydan bir gölge uzar sonsuza
- C) Gittin de ne oldu kuş mu kondurdun.
Yalanlarınla neden beni kandırdın
- D) Elmas küpe kulağında
Güller açmış yanağında
- E) Ve ömrün bahçelerinde keder
Yalnızlığın acılarında can verdi aydınlık mevsimler

6. Ani bir üzüntüyle bu rüyadan uyandım
Tekrar o alev gömleği giymiş gibi yandım

Her yerden o, hem aynı bakış, aynı emelde
Bir kanlı gül ağzında ve mey kasesi elde

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Her dizede redif kullanılmıştır.
- B) Tunç uyak kullanılmıştır.
- C) Lirik şiire özgü nitelikler vardır.
- D) Mesnevi tipi uyak düzenine sahiptir.
- E) 7+7 duraklı olarak oluşturulmuştur.

7. Ben âşığım el göğüste yüz yerde
Gel efendim del sinemi yüz yerde
Yaralarım göz göz oldu yüz yerde
Demem yaram ne yaradır o yâra

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düz uyak düzeniyle uyaklanmıştır.
B) Cinaslı uyak kullanılmıştır.
C) Şiire coşkulu bir söyleyiş hâkimdir.
D) Yinelemelere yer verilmiştir.
E) Duraklarda belli bir kurala uyulmamıştır.

8. Aşağıdaki dizelerden hangisi 4+4 duraklı olarak oluşturulmuştur?

- A) Yöğrüttür bizim atımız
Yardan atlattı zatımız
B) Eğlenecek yer bulamam
Gönlümdeki köşk olmasa
C) Güzel ne güzel olmuşsun
Görölmeyi görölmeyi
D) Mendilim yudum arıttım
Gölün dalında kuruttum
E) Deryalarda olur bahri
Doldur ver içeyim zehri

9. I. "aaba" biçimindeki uyaklanışa ---- uyaklanış denir.
II. Dizelerde aynı ünsüzün tekrarına ---- adı verilir.
III. Şiiri oluşturan mısra kümelerine ---- denir.
IV. Duygu ve düşünceleri coşkulu bir dille anlatan şiire ---- şiir denir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) mani tipi - aliterasyon - nazım birimi - didaktik
B) düz - asonans - nazım birimi - lirik
C) düz - aliterasyon - mensur - epik
D) mani tipi - aliterasyon - nazım birimi - lirik
E) sarma - asonans - nazım birimi - lirik

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde redif vardır?

- A) Olur mu dünyaya indirsem kepenk
Gözyaşı döksem Nuh Tufanı'na denk
B) Suratımda her suç bir ayrı imza
Benmişim kendime en büyük ceza
C) Güzeller içinde seni bulurum
İflah olmaz bu dert ile ölürüm
D) Etme bir kimseye sakın intizar
Eğer bir kimseyle edersen pazar
E) Kimsenin aybına sen olma nazır
Cümlelerin Halik'ı her yerde hazır

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, diğerlerinden farklı bir ka-
fiye kullanılmıştır?

- A) Gün olur sürüyüp beni derbeder
Bu ses rüz gârlara karışır gider
B) Çöllerde kalmış yanıyor, yanıyorum
Başımdaki gökleri bir deniz sanıyorum
C) Yollarda kalan gözlerimin nurunu yordum
Kimdir o, nasıldır diye rüzgârlara sordum
D) Sökülsün dağların karı sökülsün
Öne insin çöl ovaya dökülsün
E) Bizim elde bahar olur, yaz olur.
Göller dolu ördek olur, kaz olur.

12. Bir dereden kopardım

Bu incecik kamışı
Ve bir bıçakla yardım

Pek solgunsa da dışı
Sesinde gizli, berrak
Pınarların akışı:

Dinle, ne şakıyor, bak!

Bu şiirin uyak örgüsü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Sarma uyak B) Çapraz uyak C) Mani tipi uyak
D) Örüşük uyak E) Düz uyak

ŞİİRİN TEMASI

1. Çıktım dağ boş, indim baktım ova boş
Toprak garip, su tedirgin, hava boş
Nere gitsem dallar kırık, yuva boş
Yumurtada kuş aradım kırk sene

Bu şiirdeki ana duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakınma B) Şaşırma C) Ayrılık
D) Merak E) Öfke

2. Sensizlik öyle acı veriyor ki bana
Dalıp dalıp gidiyorum bak uzaklara

Aşağıdakilerden hangisi teması yönünden yukarıdaki şiire anlamca en yakındır?

- A) Veda etmeyi sevmem
Vedalar sonları hatırlatır bana
B) Bir gün daha geçti sensiz
Bir nefes daha alıyorum sensiz
C) Sanma senin işin çile çekmektir
Sor kendine bu dünyanın anlamı nedir
D) İnsan gurbette, yurttan ayrı kalınca
Özlemini çeker, ah vatan, ah vatan
E) Kalpten kalbe bir yol vardır izlenir
Sevgim hazinemdir, kalpte gizlenir

3. Bu sofracık efendiler -ki yenmek üzere tam hazır
Huzurunuzda titriyor- bu milletin hayatıdır
Bu milletin ki mustarip ve ölmeden ağır ağır
Fakat sakın çekinmeyin, yiye, yutun hapır hapır
Yiye, efendiler, yiye bu han-ı iştiha sizin
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiye!
Bu dizelerde ---- şiire özgü nitelikler ağır basmaktadır.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) epik B) didaktik C) satirik
D) pastoral E) lirik

4. Durduk, süngü takmış kâfir ayakta
Bizde süngü yok
Bir hayret kızılığı akardı üstümüzden
Dehşetten daha çok
Durduk, süngü düşmanın pırıl pırıl
Önümüze çıktı bir gündüz, bir gece

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Didaktik C) Satirik
D) Epik E) Pastoral

5. Akan suyu severim ben
Işıldayan karı severim
Bir yeşil yaprak
Bir telli böcek
Yeşeren tohum
Güneşte görsem
Sevinç doldurur içimi

Bu şiirde hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özlem B) Umut C) Pişmanlık
D) Endişe E) Yaşama sevinci

6. Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle

Aşağıdaki dizelerden hangisi şiir türü bakımından bu dizelerle özdeştir?

- A) Ortalık açmış uyandım, dedim artık gideyim
Önce amma bu fakir âdemi memnun edeyim
B) Sopam artık bana hem göz hem ayak hem eldi
Ne yalan söyleyeyim kalbime haşyet geldi
C) Vatan için, toprak için, bayrak için koştuk biz
Ruhiyatta gece gündüz dalga dalga koştuk biz
D) Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum
Bu dağların eskiden aşinasıdır soyum
E) Zülfünün yay gibi kuvvetli çelik tellerine
Takılan gönlüm asırlarca peşinden gidecek

7. Kadın bu son sözle
Düşündü kaldı; balıkçıyla oğlu yan gözle
Soluk dudaklarının ihtizaz-ı hasirine
Bakıp sükut ediyorlardı, başlarında uçan
Kazayı anlatıyorlardı böyle birbirine
Dışarda fırtına gittikçe pür-gazab, cuşan
Bir ihtilac ile etrafa ra'şeler vererek
Uğulduyordu...
- Yarın yavrucak nasıl gidecek

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Manzum bir hikâyeden alınmıştır.
B) Kapalı bir anlatım benimsenmiştir.
C) Serbest ölçüyle yazılmıştır.
D) Nazım nesre yaklaştırılmıştır.
E) Didaktik şiire özgü nitelikler taşımaktadır.

8. Şehitler tepesi boş değil,
Toprağını kahramanlar bekliyor!
Ve bir bayrak dalgalanmak için;
Rüzgâr bekliyor!
Destanı öksüz, sükutu derin meçhul askerin;
Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli,
Kim demiş meçhul asker diye?

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Didaktik C) Satirik
D) Epik E) Pastoral

9. Aşağıdakilerin hangisinde boş bırakılan yere ayraç içindeki sözcük getirildiğinde bilgi yanlış olur?

- A) ---, şiir şeklinde yazılan tiyatrolara ya da tiyatro eserlerinin manzum kısımlarına verilen addır. (Satirik şiir)
B) ---, içten gelen duyguları coşkun bir dille anlatan şiir türüdür. (Lirik şiir)
C) Fabllar ve manzum öyküler, amacı öğüt vermek olan felsefi şiirler, --- şiirin türleridir. (didaktik)
D) ---; savaş, yiğitlik ve kahramanlıkla ilgili şiir türüne verilen addır. (Epik şiir)
E) Türk edebiyatında Abdülhak Hamit'in *Sahra* adlı şiiri ilk --- şiirdir. (pastoral)

10. Aşağıdaki beyitlerden hangisi satirik şiirin özelliklerini taşımaktadır?

- A) Yaşamaz ölümü göze almayan
Zafer, göz yummadan koşana gider
B) Bu nasıl ayrılık, bu nasıl veda
Gözlerin kal diyor, dudakların git
C) İlim, kula açılmış bir kucaktır
Aydınlıktır, meşaledir, ocaktır
D) İster isen anlamak cihanı
Öğrenmeli Avrupa lisanı
E) Zenginin faytonu dağlardan aşar
Züğürt düz ovada yolundan şaşar

11. Bu Uzakdoğu gecesinde yokluğunlayım
Aramızda yirmibeşbin kilometre
Sen kıstasın ben yazdayım
Sen bir yarısında dünyanın
Ben öte yarındayım

Bu şiirde aşağıdaki temalardan hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öfke B) Özlem C) İyimserlik
D) Kıskançlık E) Sitem

12. Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
Elverir ki bir gün bana derinden
Ta derinden bir gün bana "Gel!" desin

Bu dörtlükte aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Pastoral B) Didaktik C) Lirik
D) Epik E) Satirik

13. Sönerken dağlarda günün şulesi
Sasar yamaçları ince bir duman
Duyulur uzaktan bir kaval sesi
Sürüler çiftliğe döndüğü zaman
Akşamın bu ıssız saatlerinde
Nedir bu her şeyde sezilen melal
Bir leylek tarlanın orta yerinde

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Didaktik C) Satirik
D) Epik E) Pastoral

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde imge söz konusu değildir?

- A) Kedim, ayak ucumda büzülmüş, uyumakta
İplik iplik sarıyor sükutu bir yumakta
- B) Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
- C) Söndürün lambaları, uzaklara gideyim
Nurdan bir şehir gibi ruhumu seyredeyim
- D) Bir adam camiden döndü evine
Oturdu sessizce yer minderine
- E) Bir göz gibi süzüyor beni camlardan gece
Dönüyor etrafımda bir sürü kambur cüce

2. I. Gözün üstünde kaşın var demesinler der isen
Var yüri hatem gibi her ferde olma zîr-des
- II. Yeşil pencerenden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi
- III. Eğer olsa derler kelin merhemi
Sürer kendinin başına ol emi
- IV. Balık baştan kokar bunu bilmemek
Seyranî gafilin ahmaklığından
- V. Dil-i sengîn ile gönlün evini yapmasa yâr
Sev birini dahi ki olmaz yalnız taş duvar

Yukarıdaki dizelerin hangisinde "irsalimesel" sanatına yer verilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Devleti eyledi bir öyle beladan azat
Yoksa pek müşkil olurdu şu zamanda ahval

İhtiyar eyledi bu kışta şu müşkil seferi
Yoksa kim etmiş idi kendisini istiskal

Bu ne gayret ne hamiyet ne şecaattir bu
Hiç görülmüş mü tevarih-i selefte emsal

Askere verdi kumandayı misal-i Bonapart
Gerçi kim gelmedi hiç silsilesinde general

Ziya Paşa'ya ait bu dizelerde şair, Sadrazam Ali Paşa'yı övüyor
gibi yaparak alaya almış, böylece ---- sanatından yararlanmıştı.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tariz B) İstiare C) Kinaye
D) İrsalimesel E) Mecazımürsel

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde "tezat" (karşıtlık) sanatı vardır?

- A) Katıra mahsus zaman
Uçsuz bucaksız umman
- B) Günde beş milyon batman
Yedi milyar da harman
- C) Cehle sorarsan ilim
Zehre sorarsan derman
- D) Duraksız itiş kakış
Süresiz karman çorman
- E) Yere batsın bu dünya
Bu dünyadan hayr uman

5. Bir hüsnü ân müsabakasından gelir bahar
Mevsimlerin başında, bir iklim şan gibi
Göğsünde lâleler tutuşurken nişan gibi
Her kuşta, her çiçekte bir alkış, bir iftihar

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) İmge B) Hüsnüalil C) Sarma uyak
D) Teşbih E) Redif

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kinaye vardır?

- A) Sordum Nigâr'ı dediler ahabab
Semt-i Vefa'da doğru yoldadır
- B) Gül bağında güller gibi salınan
Siyah zülfe gül takışım hoş geldin
- C) Aya haber sal çıksın bu gece
Görünsün şöyle gönlümce
- D) Ararat Dağı anamın pişirdiği
Çocukluğumda yediğim nişastadır
- E) Karşısında ağızımız açık kaldı
Güzellik karşısında tuttuk nefesimizi

7. Yalçın doruklarda kar hep seni kıskanır mış
Seni görünceye dek kendini ak sanır mış
Seni görmek içinmiş, çiğdemler tez açarmış
Senle yarışsın diye sümbül koku saçarmış

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi ağır basmaktadır?

- A) Hüsnüalil B) Tecahülüarîf C) İrsalimesel
D) Mübalağa E) Mecazımürsel

8. Rüzgâr gökte bir gezinti
Üşürüz her akşam vakti
Ne sıcak vücutlar gitti
Toprağı ısıtmak için

Bu şiirin son iki dizesinde bir eylemin gerçek nedeni bir kenara bırakılarak eylem, daha güzel bir nedene bağlanmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir söz sanatı vardır?

- A) Bilmezler yalnız yaşamayanlar
Nasıl korku verir sessizlik insana
- B) Güzel düşünelim diye
Yemyeşil oluvermiş ağaçlar
- C) Dikilir köprü üzerine
Keyifle seyrederim hepinizi
- D) Biliyorsunuz, size geldim sadece
Kapınızdan aldım, ballı çöreklerinizden
- E) Cebeci Köprüsü'nün üstü
Karıncı yuvasına benziyor

9. Kapalı istiarede benzeyen söylenir, benzetilen söylenmez ancak benzetilenin özelliği belirtilir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde kapalı istiare vardır?

- A) Yıldızlı perçemlerin ıslandıkça uzuyor
Yalnızlık damla damla şakağından sızıyor
- B) Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden
Birçok seneler geçti, dönen yok seferinden
- C) Gayet çoktur, değil benim yaram az
Bana yârdan gayrı cerrah yaramaz
- D) Nedir bu zulüm, bu haksızlık, bu işkence?
Ne zaman biter acep kapkaranlık bu gece
- E) Tüm ağaçlar kalem olsa, tüm yapraklar da kâğıt
Sana olan aşkı yazmama yine de yetmez

10. Gökyüzünün başka rengi de varmış
Geç fark ettim taşın sert olduğunu

Bu dizelerde aşağıdaki açıklamalardan hangisine uygun bir söz sanatı vardır?

- A) Bir durum, olduğundan üstün gösterilmeye çalışılmıştır.
- B) Anlatımı çekici kılmak veya bir nükte yapmak için, bilinen bir durum bilmezden gelinmiştir.
- C) Bir olayın, durumun gerçek sebebi bilindiği hâlde bu, başka bir sebepten oluyormuş gibi belirtilmiştir.
- D) Anlamca birbiriyle ilgili ve birbirine uygun kelimeler bir arada kullanılmıştır.
- E) Bir söz hem gerçek hem de mecaz anlamda anlaşılacak biçimde kullanılmıştır.

11. Vardım aydınlık sınırlarına dek bilmedenin
Gürleyip dururken sessizliğimde zulüm toplar gibi

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri vardır?

- A) İstiare - tenasüp
- B) Tezat - teşbih
- C) Mübalağa - teşhis
- D) Telmih - irsalimesel
- E) Tekrir - tariz

12. Baharı neylerüz ol güli zârı goncefenüm
Gülüp açılması bin nevbahâra değmez mi?"

Bu dizelerde "bahar, gül, goncefem, nevbahar" birbiriyle ilgili sözcükler bir arada kullanılmıştır.

Bu söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tenasüp B) Teşbih C) Tevriye
- D) Teşhis E) Mecazımürsel

13. Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı aşıkâr etme
Lal olsun dillerin söyleme yâda
Garip bülbül gibi ahu zar etme

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatların hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) İstifham – teşhis B) Telmih – tecahülârif
- C) Tariz – mübalağa D) Teşbih – teşhis
- E) Kinaye – hüsnütalil

14. Eylülde melûl oldu gönül soldu da lâle
Bir kâküle meyletti gönül geldi bu hâle

Bu beyitte "kâkül" sözcüğüyle aşağıdaki söz sanatlarından hangisi yapılmıştır?

- A) Tevriye B) Teşbih C) İstiare
- D) Kinaye E) Mecazımürsel

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde abartma söz konusudur?

- A) Siz, ağaçlar, elbet beni bildiniz
Ben sizden ayrılmış yürür bir dalım
- B) Yıldırımlar düştü güvendiğimiz dağlara
Hep boş çıktı sarıldığımız eller
- C) Her ne kusur varsa, geçen zamanda;
Suşsuzdur aynalar elâ gözlü yâr
- D) Sen giderken gözlerim dopdoluydu
Ve yağın yağmurla caddeler ıslak
- E) Göl sanırdık ne zaman dalsak ela gözlerine
Seyrederdik seni günlerce gülistan yerine

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ayraç içinde verilen söz sanatı yoktur?

- A) Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,
Hele boz dumanlar çekilsin de gör (İstiare)
- B) Köşe başını tutan leylak kokusu
Yakamı bırak da gideyim (Teşhis)
- C) Yıldızlı bir gecede senin nefesin
Kara yeldir, savurur evi barkı (Mübalağa)
- D) Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta
Tanbûri Cemil Bey çalışıyor eski plakta. (Mecazımürsel)
- E) Dedim inci nedir dedi dişimdir
Dedim kalem nedir dedi kaşım (Tevriye)

3. Aşağıdakilerin hangisinde boş bırakılan yere ayraç içindeki sözcük getirildiğinde bilgi yanlış olur?

- A) ----, şiirde ya da düzyazıda anlamı kuvvetlendirmek, söze güzellik katmak amacıyla "ayet", "hadis" ya da bunlardan parçalar kullanmadır. (İktibas)
- B) ----, söylenmesi kolay görüldüğü hâlde, benzerinin yazılması veya söylenmesi çok güç olan sözlerdir. (Sehlimümteni)
- C) ----, anlamca birbiriyle ilgili sözlerin bir arada kullanılması sanatıdır. (Seci)
- D) ----, sözün, muhatabı önce merakta bırakıp sonra hiç umulmayan çarpıcı bir sonla noktalanmasıdır. (Terdid)
- E) ----, bir düşüncüyü derece derece yükselten veya indiren bir düzen içinde sıralamaya denir. (Tedric)

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde teşbih yoktur?

- A) Ufuklarda bu akşam ne sis var, ne bulut var
Selvilerin içinde bir alev Emir Sultan
- B) Hüzünler bir ateşten dumansa eğer
Alevden bir şarkı başlamıştır içimizde
- C) Ne ışıktaki gezeyim, ne göze görüneyim
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları
- D) Yolcuyum bir kuru yaprak misali
Rüzgârın önüne atılmışım ben
- E) Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik

5. Sözlük anlamı "dönme" olan rücu, söylenen sözden bir nükteye dayalı olarak geri dönme anlamında bir edebî terimdir. Rücu daha önce söylenen söze dönüş olabileceği gibi, söylenen sözü iptal edip farklı bir düşünceye yöneliş de olabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir söz sanatı kullanılmıştır?

- A) Bir şarkıdır söylediği, mavi bir sevda şarkısı
Hayır mavi değil, ela bir şarkıdır söylediği
- B) Seyrediyor ruhum kar balkonlarından
İnsanın göresi olmaz manzarayı
- C) Ah, yazık ki bütün insanlık güneşsiz.
Ey ateş, nasıl da seni yitirmişiz!
- D) Gözlerinde kalır serabı bir ömür,
Her şey bu ışıltı ardından görünür
- E) Beyaz, beyazdı bulutlar,
Gölgeler buğulu, derin;

6. Ey hilâl-ebri dilin meyli sanadır doğrusu
Sûy-i mihrâba nigâhım kec-edâdır doğrusu
Râ kaşından inhirâf etsem Riyâdır doğrusu
Yâ savâb olmuş veya olmuş hatâ sevdim seni
Bu dizelerde ahenk oluşturmak amacıyla "r" ünsüzleri tekrar edilmiştir. Buna ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki söz sanatlarından hangisi getirilmelidir?

- A) irsalimesel B) tecahülûarif C) kinaye
D) aliterasyon E) asonans

7. Gidiyorum artık gözlerinde mehtabı seyrettiğim
Yakasına güneşi, saçlarına yıldızları taktığım
Ey, rüzgâr saçım, gece gözlüm, şirin sözlüm
Eylülün sisleri içinde gördüğüm

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Teşbihbeliğ B) Ölçü C) İmge
D) Redif E) Uyak

8. Deli eder insanı bu dünya
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku
Bu tepeden tırnağa çiçek açmış ağaç
Bu dizelerde olduğu gibi aralarında anlam bakımından bir ilişki bulunan en az iki sözcüğü bir arada kullanma sanatına ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki söz sanatlarından hangisi getirilmelidir?

- A) rücu B) telmih C) tenasüp
D) tecahülüarif E) istiare

9. Bütün sevdiklerim hülyamı paylaşır
Bense camlar, camlar, camlar arkasında

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatların hangisi kullanılmıştır?

- A) Tekrir B) Telmih C) İrsalimesel
D) Tenasüp E) Tecahülüarif

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde telmih sanatı vardır?

- A) Konuşunca güneşi hatırlıyorum
Gariptin yepyeni bir sesin vardı
B) Düğümlenen nefesinden
Sarmaşıklar, derin güller
C) Sevda dedikleri çakır diken
Mahveder vücudu çürütür teni
D) Yusuf ol dehrde sen hem Eyüp ol
Hem güzele timsal sabırdı misal
E) Bir sonsuz uçurumda uyanmış gibi birden
Sazlar sustuktan sonra duyulan nağmelerden

11. Beni gören bir pula saymaz idi
Şimdi gören gösterir parmak ile

Bu dizelerde olduğu gibi bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını düşündürecek biçimde kullanılmasına ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki söz sanatlarından hangisi getirilmelidir?

- A) kinaye B) tecahülüarif C) tevriye
D) hüsnütalil E) irsalimesel

12. Ulu çınarda türküsü başlar serçelerin
Bulut kan kuser kurşun yemişçesine
Pençesine bir dal takmış güvercin
Geçer gider erguvan bahçelerinden
Son güneşler diyarı batıya
Biraz mutlu olsam derim o zaman

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Teşhis B) İstiare C) Uyak
D) İmge E) Tenviye

13. Güller kızarır utancından o gonca gül gülünce
Sümbül bükülür kiskancından kakül bükülünce

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatların hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) İstifham – teşhis – kapalı istiare
B) Tariz – mübalağa – teşhis
C) Hüsnütalil – teşhis – kapalı istiare
D) Teşbih – teşhis – tariz
E) Kinaye – hüsnütalil – rücu

14. Bir gün gelecek sen de perişan olacaksın.
Ey gonca bu cemiyeti her dem mi sanırsın

Bu dizelerde altı çizili sözcükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Telmih B) İstiare C) Tenviye
D) Kinaye E) Mecazımüsel

ŞİİR BİLGİSİ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1. Ufuklarda bu akşam ne sis var ne bulut var
Selvilerin içinde bir alev Emir Sultan
İçten dualar gibi geçiyor sanki rüzgâr
Bir ilâhî adaya benzeyen Yıldırım'dan
- Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Çapraz uyak örgüsüyle ahenk güçlendirilmiştir.
B) Kapalı istiareye yer verilmiştir.
C) Teşbihbeliğ yapılmıştır.
D) Dört dizelik bir bentten oluşmuştur.
E) Dizelerde hecelerin eşit sayıda olmasına dikkat edilmiştir.

2. I. Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde
II. Belki rüyalarındır bu taze açmış güller
III. Bitmeyen aşk türküsü kumruların sesinde
IV. Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner
- Bu dizeler sarmal uyak örgüsüne göre düzenlenmek istense aşağıdaki değişikliklerden hangisinin yapılması gerekir?**
- A) I. ile II. dizeler yer değiştirmelidir.
B) II. ile III. dizeler yer değiştirmelidir.
C) I. ile IV. dizeler yer değiştirmelidir.
D) I. ile III. dizeler yer değiştirmelidir.
E) II. ile IV. dizeler yer değiştirmelidir.

3. Tam kafiye, dize sonunda iki sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye türüdür.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde tam kafiye kullanılmıştır?

- A) Sana taş atıldılar, sen gülümsedin
Dervişin bir çiçek attı, inledin
B) Atlarımız aldan, kırdan, yağızdan
Küçüklü büyüklü hep bir ağızdan
C) Yürür günle gece, yürür ruhla şekil
Masal sanılır ama masal değil
D) Değme dağlar bize göğüs geremez
Kapımızdan rüzgâr bile giremez
E) Dalar rüyasına uzak baharların
Suyu kesilmeyen ırmak: Yarın

4. Ah o beni o beni
Kakül örtmüş o beni
Ben yârimi unutmam
Unutsa da o beni

Oy ne imiş ne imiş
Kaderim böyle imiş
Gizli sevda çekmesi
Ateşten gömlek imiş

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dörtlükte cinaslı uyak vardır.
B) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
C) Maniye özgü nitelikler taşımaktadır.
D) II. dörtlükte mecazımürsel söz konusudur.
E) Aşk konusunda söylenmiştir.

5. Karac'oğlan der ki derdim pek beter
Bahçede bülbüller şakıyıp öter
Anayı atayı dün aldın yeter
Var git ölüm bir zamanda gene gel

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Düz uyak düzeniyle uyaklanmıştır.
C) Bulunduğu şiirin son dörtlüğüdür.
D) Ek ve sözcük hâlinde redif vardır.
E) Zengin uyak kullanılmıştır.

6. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Üzgün ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "Özlem" teması dile getirilmiştir.
B) Çapraz uyak düzeniyle uyaklanmıştır.
C) Zengin uyak kullanılmıştır.
D) 2. ve 4. dizelerde nakarata yer verilmiştir.
E) Halk şiir geleneğinin özelliklerini taşımaktadır.

7. Arım balım peteğim
Gülüm dalım çiçeğim
Bilsem ki öleceğim
Yine seni seveceğim
- Bu dizelerde şair, sevdiği kişiyi "arı, bal, petek, gül, dal, çiçek" gibi unsurlara benzetmiştir. Fakat sevdiği kişiyi belirtmemiştir. Dolayısıyla bu dizelerde ---- sanatı ağır basmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) tevriye B) kinaye C) tecahülüarif
D) teşhis E) istiare

8. İşim gücüm budur benim,
Gökyüzünü boyarım her sabah,
Hepiniz uykudayken.
Uyanır bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiniz kim diker;
Ben dikerim.

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İronik bir söylem söz konusudur.
B) İmgeye yer verilmiştir.
C) Serbest şiire özgü nitelikler taşımaktadır.
D) Didaktik şiir örneğidir.
E) Konuşma dilinden yararlanılmıştır.

9. I. Sokaktayım kimsesiz bir sokak ortasında
Yürüyorum arkama bakmadan yürüyorum
Yolumun karanlığa sapanan noktasında
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum
- II. Bir gülün çevresi dikendir hardır
Bülbül har elinde ah ile zardır
Ne de olsa kışın sonu bahardır
Bu da gelir bu da geçer ağlama

Yukarıdaki numaralanmış dörtlüklerle ilgili olarak

- I. redife yer verilmesi
II. hece ölçüsü kullanılması
III. didaktik nitelik taşıması

özelliklerinden hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Yıldızlar arıyorum gökler dolusu
Zaman oraya varmamış olsun

Yukarıdaki dizelerde;

- I. dağlar dolusu
II. bahçıvan kokusu
III. çiçekler arıyorum
IV. görmemiş olsun

sözlerinin tümü kullanılarak çapraz uyak düzeninde anlamlı bir dörtlük kurulmak istenirse aşağıdaki kullanımlardan hangisi son iki dizeyi oluşturur?

- A) II. - I. / III. - IV. B) IV. - II. / I. - III.
C) III. - I. / II. - IV. D) I. - II. / IV. - III.
E) II. - III. / IV. - I.

11. Dilerim Tanrı'dan ki sana açık kucaklar
Bir daha kapanmadan kara toprakla dolsun,
Kan tükürsün adını candan anan dudaklar,
Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun

Bu dörtlükle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Lirik şiire özgü nitelikler vardır.
B) Zengin uyak kullanılmıştır.
C) Her dizede redif kullanılmıştır.
D) Çapraz uyak düzenine sahiptir.
E) Mecazımürsele yer verilmiştir.

12. Geçen akşam eve geldim. Dediler:

- Seyfi Baba

Hastalanmış, yatıyormuş.

- Nesi varmış acaba?

- Bilmeyiz, oğlu haber verdi geçerken bu sabah.

- Keşki ben evde olaydım... Esef ettim, vah vah!

Bir fener yok mu, verin... Nerde sopam? Kız çabuk ol!

Gecikirsem kalırım beklemeyin... Zîrâ yol

Hem uzun, hem de batakır...

- Daha a'lâ, kalınız

Teyzeniz geldi, bu akşam, değiliz biz yalnız.

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "Yalnızlık" teması üzerinde durulmuştur.
B) Ahenk öğelerine yer verilmiştir.
C) Manzum bir hikâyeden alınmıştır.
D) Didaktik şiire özgü nitelikler taşımaktadır.
E) Şiir, düzyazıya yaklaştırılmıştır.

KİŞİSEL HAYATI KONU ALAN METİNLER

1. Başlangıçta sorular ve yanıtlardan oluşan ---- farklı değilken gazeteciliğin gelişmesiyle daha çok araştırma, inceleme, soruşturmaya dayanan ve bazı gerçeklerin ortaya çıkmasına yardımcı olan bir dal hâline gelmiştir. Bu türde toplumsal, ekonomik, kültürel vb. birçok konu işlenebilir. İyi bir örnek yazıda yazarın ele aldığı konuyu enine boyuna araştırması, incelemesi, ilgililerle görüşmesi, konuyla ilgili yerleri gezip görmesi, gerekli belgeleri toplaması gerekir. Yani ----, yalnızca gözlemlerin, izlenimlerin ya da konuşmaların aktarılması değil; bunların ötesinde bir yorum ve değerlendirme yazısıdır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) mülakattan - röportaj
B) fıkradan - makale
C) mülakattan - sohbet
D) sohbetten - eleştiri
E) fıkradan - röportaj

2. Kuzey Kıbrıs'ın yatay mimarisi, insanı dinlendiriyor. Çoğu en fazla iki katlı evlerden oluşan Lefkoşa'nın içindeki eski şehirde yürürken karşımıza loş kapıların ardında küçük bahçeler çıkıyor. Bunların bir kısmı dükkân avluları, bir kısmı kafe... Kafelerden birine girip Kıbrıs'ın o meşhur limonlarından yapılmış bir limonata içiyoruz. Sonbahar güneşinin ve palmye ağaçlarının altından yürüyerek ulaştığımız Lefkoşa'nın kapalı çarşısı, şehrin en güzel ve iştah açan yerlerinden biri. Henüz dalından toplanmış zeytinler, zeytinyağları, salkım salkım üzümler, hünnaplar, Kuzey Kıbrıs'ın envaiçeşit keçiboynuzları... Bir salkım üzüm tarttırıp çeşmede yıkadıktan sorna hemen oracıkta yiyen insanlar var. Biz de öyle yapıyoruz.

Bu parçada aşağıdaki edebî türlerden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Röportaj
B) Gezi yazısı
C) Anı
D) Haber yazısı
E) Sohbet

3. I. Ömer Seyfettin
II. Şinasi
III. Şair Nigâr Hanım
IV. Muallim Naci

Yukarıdaki sanatçılardan hangileri günlük türünde eser vermemiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) Yalnız IV
E) II ve IV

4. Deneme ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

- A) Konu seçiminde bir sınırlama yoktur, her konuda yazılabilir.
B) Dilin genelde göndergesel işlevinden yararlanır.
C) İçten, samimi bir söyleyişle yazılır.
D) Yazar ortaya koyduğu düşünceleri kanıtlama kaygısı taşımaz.
E) Kişisel yaşamı konu alan metin türlerindendir.

5. Mektup türü, hikâye ve romanların yazımında da kullanılmıştır. Bazı sanatçılar yapıtlarını bu türden yararlanarak kaleme alıp okurla daha sıkı bir iletişim kurmayı amaçlamıştır. ---- yazdığı ---- adlı yapıtı bunlardan biridir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Goethe'nin - *Genç Werther'in Acıları*
B) Balzac'ın - *Vadideki Zambak*
C) J. J. Rousseau'nun - *Nouvelle Heloise*
D) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın - *Huzur*
E) Halide Edip Adıvar'ın - *Handan*

6. Deli Fazıl'dan olma
Bir çocuk adı Ahmet Necip
Kısaküreklerden
Aslen Maraşlı
Saraya mensup aile
Dedesı suikast hakimi
Paris'e gitti öğrenim için
Gündüzleri görmedi
Ruh ızdırabı çekti
Çile kitabının adı
Üstat dendi ona
Gerçekten üstattı

Bu dizeler içerik yönüyle aşağıdaki türlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Anı
B) Günlük
C) Biyografi
D) Otobiyografi
E) Hikâye

7. I. Günlük
II. Mektup
III. Anı
IV. Biyografi
V. Deneme
- Nurullah Ataç
Şikâyetnâme
Geçmişteki olaylar
Tezkire
Günöbirlik yazılar

Yukarıda numaralanmış türlerden hangisi, karşısındakiyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdakilerden hangisi biyografi ve otobiyografide ortak bir özellik değildir?

- A) Aynı "anlatıcı" kullanılarak yazılma
B) Gerektiğinde belge niteliği taşıyabilme
C) Öyküleyici, açıklayıcı ve betimleyici anlatım türlerinden yararlanma
D) Açık, duru, yalın bir anlatımı tercih etme
E) Kişisel yaşamı konu alma

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) Edebiyatımızda Vedat Günyol, Orhan Burian, Nermi Uygur gibi sanatçılar denemeci kimlikleriyle tanınmıştır.
B) Gazete fıkralarında yazar, ciddi ve ağırbaşlı bir dille okura seslenir.
C) Duyulduğunda halkta heyecan yaratan haberlere "sansasyonel haber" denir.
D) Makalede dil daha çok, göndergesel işleviyle kullanılır.
E) İzlenimsel eleştiri, eleştirmenin bir eseri kendi zevk, algı, değer ölçülerine göre incelediği eleştiri türüdür.

10. Gezi yazılarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Anlatım düz bir zaman çizgisinde ilerlemelidir.
B) Dil, yalnızca heyecana bağlı işlevde kullanılmalıdır.
C) Genellikle öyküleyici, betimleyici ve açıklayıcı anlatımdan yararlanılabilir.
D) Gezilip görülen yerler abartılı övgülerle anlatılarak kişilerin ilgisi çekilmeye çalışılmalıdır.
E) Nesnel bilgiler verilmelidir.

11. Günümüzde atmosfere salınan karbondioksitin ana kaynağı, sanayide ve taşıma sistemlerinde enerji elde etmek için kullanılan fosil yakıtlardır. Bu yakıtların kullanıldığı süreçlerde karbondioksit oluştuğu için gelecekte fosil yakıtların yerini daha temiz ve çevre dostu yakıtların alması gerekiyor. Ayrıca fosil yakıtlar, yenilenebilir bir enerji kaynağı olmadığından uzun vadede kullanılmaları zaten imkânsızdır. Dolayısıyla gelecekte dünyanın ihtiyacını karşılayabilecek yenilenebilir yakıtların geliştirilmesi bir gerekliliktir. Güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi, jeotermal enerji, hidroelektrik enerji ve termonükleer enerji ilke olarak elektrik üretiminde fosil yakıtların yerini alabilir.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Anı B) Makale C) Biyografi
D) Fıkra E) Eleştiri

12. Aşağıda habercilikle ilgili olarak araç içinde verilen terimlerden hangisinin açıklaması yanlıştır?

- A) Çarpıcı, dikkat çeken, heyecan oluşturan etkileyici haberlerdir. (sansasyonel haber)
B) İnsanları yanıltmak ve yönlendirmek amacıyla yanlış, fazla ya da eksik bilgi vermeye denir. (dezenformasyon)
C) Haber ve yorumlardan kurulu yazı türüne verilen isimdir. (bülten)
D) Gazetelerin birinci sayfasında logonun altında kullanılan iri başlığa denir. (sürmanşet)
E) Haber toplama ve yayma işiyle uğraşan kuruluştur. (ajans)

13. Sanat eseri karşısında eleştirmenin tutumunu belirttiği eleştiri türüdür. Bu eleştirmenlere göre, insanın huyu ve beğenisi zamanla değiştiği için, sanat eserlerinin eleştirilmesinde değişmez kurallar, nesnel ilkeler uygulanamaz. Bugün sevilen bir eserin yarın da sevineceği kesin olarak söylenemez; sanat eseri sadece dış nedenlerle çözümlenecek şeyler değil, okurlara zevk verecek nesnelerdir. Bu yüzden eleştirmen, eserden duyduğu zevki belirtmekle yetinmelidir.

Bu parçada açıklanan eleştiri türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzlenimsel eleştiri
B) Sosyolojik eleştiri
C) Tartışmacı eleştiri
D) Modern eleştiri
E) Bilimsel eleştiri

ANLATMAYA VE GÖSTERMEYE BAĞLI METİNLER

1. ----, anlatacağı hikâyeye girmeden önce "Haak dostum, Haak!" diyerek çoğunlukla şu beyti okur:

Söyledikçe sergüzeşti verir bezme letafet
Dinle imdi bende-i âcizden bir hoş hikâyet

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Meddah B) Hacivat C) Pişekâr
D) Kavuklu E) Dede Korkut

2. Aşağıdakilerden hangisi edebiyatımızda biyografik roman türünde verilmiş bir eserdir?

- A) *Eylül* B) *İntibah*
C) *Yaprak Dökümü* D) *Sinekli Bakkal*
E) *Bir Bilim Adamının Romanı*

3. Ölüm

"Savaşlar çocukları büyütür." dedi yaşlı kadın, buruşuk ağzının kenarındaki tükürükleri silerken. "Babalarının mezarları başında ağlayan adamlar görürsen şaşırma, yaşları büyüktür babalarından..." Bu sözler, örümcek ağına takılmış bir sinek oldu, salındı kafasının köşesinde.

Yukarıda örneği verilen; az ve sıradan sözcüklerden oluşan, başı ve sonu okurun düş gücüne bırakılan bu öykü türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geleneksel öykü B) Minimal öykü
C) Olay öyküsü D) Durum öyküsü
E) Modern öykü

4. Aşağıdakilerden hangisi masalın özelliklerinden biri değildir?

- A) Yer ve zaman öğelerinin belirsiz olması
B) Halkın ortak bilincinden doğması
C) Millî ve dinî değerlerin öne çıkması
D) Olağanüstü olaylara yer verilmesi
E) İnsan dışındaki varlıkların da kahraman olabilmesi

5. Aşağıdaki parçalardan hangisi gözlemci anlatıcının bakış açısıyla verilmemiştir?

- A) Ben bütün bunları dedem masal anlatırken düşünürüm. Uzun uzun masallar anlatır dedem. Türlü türlü masallardan söz edilir o masallarda.
B) Sıcak bir yaz günüydü. Çocuk, kendisine ait bir gölcükte yürüyordu. Toz bulutu kaldırarak bir aracın geldiğini gördü.
C) Olanca hızıyla koşuyor, çalıların üzerinden atlıyor, atlayamayacağı kadar büyük olan kayaların yanından dolanıyordu.
D) Beyaz gemi uzaklaşıyordu. Dürbünde bacaları bile görmüyordu artık. Az sonra tamamen gözden kaybolacaktı.
E) Evin eşiğinden adımını atarken yüreği küt küt atıyordu ama evde tuhaf bir sessizlik vardı. Avluda da kimseler yoktu, sanki ev terk edilmişti.

6. Koca bahçede araya araya limon ağacını bulmuş. Hakikaten ağaçta üç tane limon varmış. Üç limonu da koparıp geriye dönmüş. Tam bahçenin kapısına yaklaştığı zaman, dev, bahçesinden limonların koparıldığını fark etmiş. Yeri göğü inleten sesiyle bağırmış: "Tutun kapılar! Şu oğlanı tutun!" Açık kapı dile gelip deve cevap vermiş: "Ben kaç yıldır kapalı duruyordum. Kimse bana, hâlin nedir, diye sormadı. Bu delikanlı beni açtı, biraz ferahladım. Ben onu tutamam! Güle güle gitsin! Şehzade, kapıdan geçmiş."

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Bir masaldan alındığı
II. Birinci kişi ağzından anlatıldığı
III. Öyküleyici anlatımdan yararlanıldığı
IV. Olağanüstü kişi ve olayların bulunduğu

yargılarından hangisi ya da hangileri söylenemez?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Aşağıdakilerden hangisi "klasik tragedya (trajedi)"nın bir özelliği değildir?

- A) Konuların tarih veya mitolojiden seçilmesi
B) Kahramanların tanrılar veya soylu kimseler olması
C) Ruhu tutkularından arındırmayı amaçlaması
D) Çirkin olayların da seyircinin önünde canlandırılması
E) Üç birlik kuralına uyulması

8. Çoğunlukla insanların hayatla olan çatışmalarını, iç dünyalarını, insan ilişkilerini, dramatik ya da toplumsal bir olgu olarak yansıtmayı amaçlayan düzyazı türüdür. Olay; kişiler, yer, zaman gibi unsurlarla birleştirilerek anlatılır. Olayları ve durumları okura ileten bir de "anlatıcı" vardır. Anlatıcı, yazarın anlatımı teslim ettiği kurumsal bir kişiliktir. Günümüzde çok gelişmiş ve derinlikli bir edebî tür hâline gelmiş olan bu tür 15. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkmıştır. 16. yüzyılın sonlarına doğru kaleme alınan Cervantes'in *Don Kişot* adlı eseri ise bu türün ilk başarılı örneği kabul edilir.

Bu parçada sözü edilen yazınsal tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Roman B) Hikâye C) Fabl
D) Destan E) Tiyatro

9. Aşağıdakilerin hangisinde boş bırakılan yere **ayraç** içindeki sözcük getirilirse tanım yanlış olur?

- A) ---- yaşanmış ya da yaşanması mümkün olayların kişi, yer ve zamana bağlı olarak anlatıldığı uzun edebî türdür. (Roman)
B) ---- milletlerin geçmişinde başlarından geçen önemli olayları, yüceltilen bir kahramanın yaşamı etrafında anlatan uzun hikâyelerdir. (Destan)
C) ---- gerçek veya hayali şahıs, olay, yer hakkında gerçek olduğuna inanılarak anlatılan hikâyelerdir. (Efsane)
D) ---- kahramanları hayvanlardan seçilen, ders verme amacı taşıyan, genellikle manzum edebî türdür. (Masal)
E) ---- günlük yaşamdan seçilen bir konunun, yazarın kendine özgü görüş ve düşünceleriyle, fazla derinleştirilmeden karşılarındakilerle konuşuyormuş gibi anlatıldığı yazıdır. (Sohbet)

10. İnsanın üstünü başını aydınlatan vitrinlerle beraber dükkânların parıltısı geride kalmış da bunların yerini, sıvaları dökülmüş yarı yumru duvarlar almış. Söz gelimi pirinç halkalı kapıların yerini üflesen yıkılıverecekmiş gibi gözükten çürük tahtalar, ağırıp duran sakız kıvamındaki perdelerin yerini kirliler kirlisi çapullar, bol ışıklı pencerelerin yerini de içlerinden kara kara sinek bulutları havalanan, dört yanı kerpiçle çevrili, boş arsalar almış.

Bu parçada hikâyenin yapı unsurlarından hangisi öne çıkmaktadır?

- A) Zaman B) Kişi C) Mekân
D) Olay E) Olay örgüsü

11. Boğuluyorum. Kurtulmak için başımı kendi derinliklerimden çıkarıyorum, bahçeye bakıyorum. Oyalanacak bir şeyler arıyorum. Yeşillikler arasında bahçıvanın kambur sırtı. Hâlâ aynı noktada. Bir nebat, bir toprak parçası üstünde ne ısrar! Bütün Ruhî ticaretini mert ve asil tabiatla yapan adam. Onu o kadar kıskanıyordum ki saadatinin içine daha fazla giremiyordum, kendime dönüyordum fakat içimde ne kargaşalık! Bana tabi olmayan binlerce hayal ve hatıra, şiddetli bir anafor içinde savruluyor. Arkamdan bir şehir kaçıyor. Dizlerimde bir kerpeten. Hastalık ve tabiat.

Bu parçada aşağıdaki roman türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Töre romanı B) Tarihî roman
C) Macera romanı D) Psikolojik roman
E) Polisiye roman

12. I. Oyuncuların duygu ve düşüncelerini el, kol hareketleriyle anlatması.
II. Tiyatroda sahneyi, yapıtın konusuna göre döşeyip hazırlamada kullanılan eşyanın toplu adı.
III. Oyuncuların duygu ve düşüncelerini el, kol hareketleriyle anlatması.
IV. Oyuncuların hazırlıklarını yaptığı ve sahneye çıkmak için beklediği sahne arkasındaki bölüm.
V. Sahnenin arkasında duran ve gerektiğinde oyunculara sözlerini fısıltıyla söyleyip hatırlatan görevli.

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Jest B) Dekor C) Replik
D) Süflör E) Kulis

13. Aşağıdakilerden hangisi anlatmaya bağlı türlerden biri değildir?

- A) Masal B) Fabl C) Destan
D) Roman E) Günlük

14. Aşağıdakilerden hangisi klasik komedyanın özellikleri arasında yer almaz?

- A) Konuların genellikle günlük yaşamdan alınması
B) Kahramanların tanrılar veya soylulardan seçilmesi
C) Öldürme gibi olayların sahnede canlandırılması
D) Halkın konuştuğu dilin kullanılması
E) Üç birlik kuralına uyulması

SÖZLÜ ANLATIM TÜRLERİ

1. Daha çok bilimsel bir nitelik taşıyan ----, ele alınan bir konuyla ilgili olarak o konunun uzmanları bir araya gelir ve konuyla ilgili çalışmalarını ve görüşlerini anlatır. Bilimsel ve ciddi bir hava hâkimdir. Böyle bir çalışma, birden fazla oturum olarak hatta bir günden fazla olarak düzenlenir. Çalışmanın sonunda, oturum başkanı bir değerlendirme yapabilir. Üzerinde ciddi şekilde çalışılarak hazırlanan konuşmalar, daha sonra kitaplaştırılır ve bilimsel bir yapıya ortaya konmuş olur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) panelde B) sempozyumda C) forumda
D) röportajda E) açık oturumda

2. I. Zıt düşüncelerin karşılıklı olarak savunulmasına dayalıdır.
II. Önemli olan, doğruyu bulmak değil; düşünceyi etkili şekilde savunmaktır.
III. Biri tezi, diğeri anti tezi savunan iki grup yer alır.
IV. Kazananı jüri belirler.

Yukarıda özellikleri verilen sözlü anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panel B) Forum C) Sunum
D) Sempozyum E) Münazara

3. Bir başkanın yönetiminde, toplumu ilgilendiren bir konuda, farklı gruplardan oluşan dinleyicilerin sırasıyla söz alarak konuşma kuralları içerisinde yaptıkları tartışmalara ---- denir. En belirgin özelliği sosyal bir sorunun geniş kitleler önünde bütün ayrıntılarıyla tartışılması ve dinleyicilerin de bu tartışmanın içinde aktif olarak yer almalarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sunum B) konferans C) forum
D) sempozyum E) münazara

4. Bir dinleyici topluluğuna bir düşünceyi aşlamak, topluluğu coşturmak ve bir amaç doğrultusunda yönlendirmek için yapılan konuşmalardır. Duygusal ve coşkulu bir anlatım benimsenerek kitle harekete geçirilmeye çalışılır. Ünlemlerden ve hitap ifadelerinden sıkça yararlanır. Dil ise alıcıyı harekete geçirme ve heyecana bağlı işlevleriyle kullanılır. Eski Yunan edebiyatında Demosthenes, Latin edebiyatında ise Çiçero, bu türün öncüleri sayılır. Türk edebiyatında ise *Orhun Abideleri* bu türün ilk örnekleri kabul edilir.

Bu parçada sözü edilen sözlü anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söylev B) Münazara C) Forum
D) Konferans E) Sunum

5. ----, alanında uzman bir kişinin herhangi bir konu ya da olay hakkında görüş ve düşüncelerini açıklamak amacıyla bir grup ya da topluluk önünde yaptığı, ön hazırlığı olması gereken sözlü anlatım türlerindendir. Amaç, topluluğu bilgilendirmektir. Bu yüzden "açıklayıcı, öğretici, kanıtlayıcı ve tartışmacı anlatım türleri"nden yararlanır. Dil, ağırlıklı olarak göndergesel işlevde kullanılır. Genellikle kapalı bir salonda bilim, sanat ve ekonomi konularında verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Münazara B) Konferans C) Söylev
D) Tartışma E) Sempozyum

6. 3. Oturum

Başkan: Prof.Dr. İnci ENGİNÜN

14.00-14.15 Kemal YAVUZ (Prof. Dr.) Âşık Ömer ve Eseri Üzerine Bazı Dikkatler İstanbul Üniversitesi / TÜRKİYE

14.15-14.30 Aysu ATA (Prof. Dr.) Kur'an Tercümesi, Kısasü'l-Enbiya ve Nehcü'l-Feradis'i Ortaya Çıkararak Kaynaklar Ankara Üniversitesi / TÜRKİYE

Bu plan aşağıdakilerden hangisine ait olabilir?

- A) Sempozyum B) Münazara C) Konferans
D) Açık oturum E) Forum

7. Aşağıdakilerden hangisi sempozyumun özellikleri arasında yer almaz?

- A) Bilimsel ve ciddi bir sohbet havası içinde geçmesi
- B) Bir başkan tarafından yönetilmesi
- C) Konuşmacı sayısının 3 ile 6 arasında değişmesi
- D) Başkanın, açıklanması gereken konularla ilgili sorular sorması
- E) Aynı ayrı salonlarda, birkaç oturumda yapılabilmesi

8. Aşağıdakilerden hangisi bir tartışma türü değildir?

- A) Sunum
- B) Forum
- C) Panel
- D) Açık oturum
- E) Münazara

9. BAŞKAN – Sn. Pilten, çocukların TV izleme düşkünlükleri ile ilgili veriler var mı? Vakitlerinin ne kadarını TV'ye ayırıyorlar?

Z.PİLTEN – Evet, çocukların 3 – 7 yaş grubunda haftada 26 saat TV izledikleri belirlenmiş. Bu demek oluyor ki liseden mezun oluncaya kadar 15 bin saat TV izliyorlar. Bir diğer deyişle, okulda geçirdiğinden 3000 saat daha fazla.

BAŞKAN – Bu sayısal veriler, TV'nin çocuk eğitimi ve gelişmesinde ne derece önemli rolü olduğunu ya da olabileceğini gösteriyor. Çocukluk döneminin kişilik oluşumundaki önemi çok fazla. Bu nedenle TV'nin en fazla çocuklar üzerinde etkili olması normal.

Bu konuşmalar aşağıdakilerin hangisinden alınmıştır?

- A) Sunum
- B) Söylev
- C) Açık oturum
- D) Münazara
- E) Sempozyum

10. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içindeki kavramla uyuşmaz?

- A) Konuşmacılar konuyu dinleyicilerle birlikte tartışır. **(Forum)**
- B) Her konuşmacı, konunun farklı bir yönünü açıklar. **(Panel)**
- C) Amacı, bir sonuca varmak değil; konuyu farklı bakış açılarıyla değerlendirmektir. **(Açık oturum)**
- D) Bir konuda, konunun uzmanı olan kişilerce yapılan açıklayıcı, öğretici konuşmalardır. **(Konferans)**
- E) Araştırmalardan elde edilen bilgilerin sözlü ve görsel olarak dinleyicilere aktarılmasıdır. **(Söylev)**

11. Panel ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir yönetici yoktur.
- B) Sohbet havası içinde yapılır.
- C) Konu, değişik yönleriyle ele alınır.
- D) Tartışmacı sayısı en az 3, en fazla 6 olabilir.
- E) Sonunda dinleyicilere soru sorma imkânı verilebilir.

12. Karşı tezi savunan arkadaşlar, "Sanatkâr önce kendisini yetiştirir, sonra da gelir toplumunu yetiştirir." diyorlar. Bu düşünceye göre içinizden sanatkâr olmak isteyenlerin, bugünden tezi yok, Afrika ormanlarındaki mağaralara gitmeleri gerekir. Hâlbuki biz sanatkâr olmak isteyenleri Avrupa'ya, Amerika'ya ve buralardaki üniversitelere gönderiyoruz. Laboratuvarda deney yapmadan bir kimya mühendisinin yetişmesi nasıl mümkün değilse toplumun duyguları, düşünceleri içinde yoğrulmadan, onlarla beslenmeden büyük sanatkârların yetişmesi de mümkün değildir.

Bu konuşma aşağıdakilerin hangisinden alınmıştır?

- A) Sempozyum
- B) Forum
- C) Konferans
- D) Açık oturum
- E) Münazara

13. Aşağıdakilerden hangisi, sözlü anlatım türlerinden biri değildir?

- A) Forum
- B) Söyleşi
- C) Sempozyum
- D) Panel
- E) Açık oturum

14. Açık oturum herkese açıktır, ---- değildir çünkü sadece dinleyiciler özel davetle katılır. Açık oturumda sonuçlar yayımlanmaz, ---- sunulan bildirilerin yayımlanması açısından açık oturumdan ayrılır. Açık oturum tek oturumluktur, ---- ise birkaç gün süren değişik oturumlarla gerçekleştirilebilir.

Bu parçada açık oturum ile aşağıdakilerden hangisi karşılaştırılmıştır?

- A) münazara
- B) forum
- C) konferans
- D) sempozyum
- E) panel